

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

РОЗРОБКА АРТБУКУ

“СЕРГІЙ ЖАДАН “ЖИТТЯ МАРІІ”

Виконала студентка 4 курсу групи 6.0220-2

Спеціальності 022 - “Дизайн” Вересова Влада

Науковий керівник: к. пед. н., доцент кафедри дизайну Брянцева Г.В.

АКТУАЛЬНІСТЬ

Тема розробки артбуку “Життя Марії” Сергія Жадана є вкрай актуальною у контексті сучасної літературної та художньої сцени. Сергій Жадан - відомий український письменник, поет і публіцист, творчість якого відображає актуальні соціокультурні та політичні проблеми, зокрема у контексті життя на сході України під час війни.

Артбук “Життя Марії” є не лише окремим твором мистецтва, але й важливим внеском у розуміння сучасної української літератури та культури загалом, адже він дає можливість зануритися в світ творчості Жадана через поєднання текстів із візуальними образами.

Отже, у сучасному світі, де графічний дизайн виконує ключову роль у комунікації та візуалізації ідей, розробка артбуків є не лише засобом передачі інформації, але й мистецьким виразом, що відображає актуальні тенденції української культури та сучасної літератури у поезіях Жадана “Життя Марії”.

ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ, МЕТА

ОБ'ЄКТ:

Ілюстрації до віршованих збірок.

ПРЕДМЕТ:

Ілюстрації до артбуку “Життя Марії” Сергія Жадана.

МЕТА:

Проаналізувати віршову збірку Сергія Жадана “Життя Марії” з точки зору її візуальної образності та розробити концепцію та макет артбуку на основі збірки “Життя Марії”.

АПРОБАЦІЯ

Апробація кваліфікаційної роботи здійснювалася шляхом публікації тез доповіді на тему: “Сучасні тенденції у дизайні українських артбуків” Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу : проблеми, рішення, перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, (м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2023 р. Хортицька національна академія, 2023).

Друга публікація тез доповіді на тему: “Створення та виробництво артбуку через призму мистецького підходу та унікального дизайну” Дизайн, візуальне мистецтво та творчість : сучасні тенденції та технології : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, (м. Запоріжжя, 12 грудня 2023 р. Запорізький національний університет, 2023).

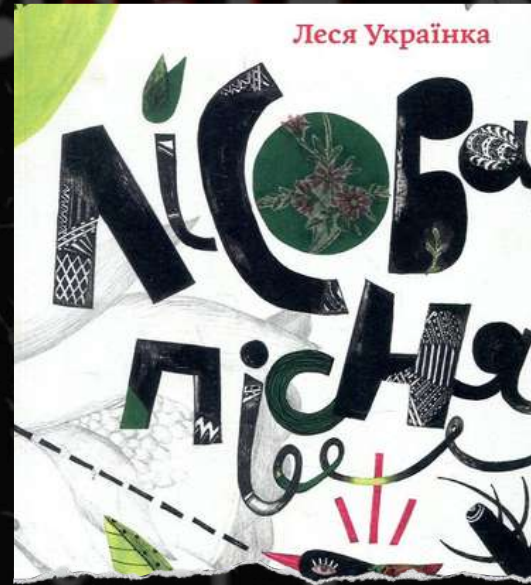
АНАЛОГИ УКРАЇНСЬКИХ АРТБУКІВ

“Пливи, рибо, пливи”
Видавництво: “Чорні вівці”
Рік видання: 2016

“Артбук. Птах”
Видавництво: “Ковчег”
Рік видання: 2023

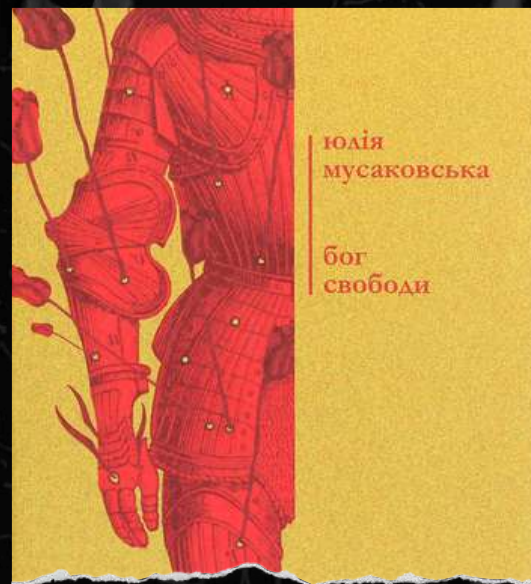
“Лісова пісня”
Видавництво: “Основи”
Рік видання: 2014

“Наречена”
Видавництво: “Тетра Incognita”
Рік видання: 2017

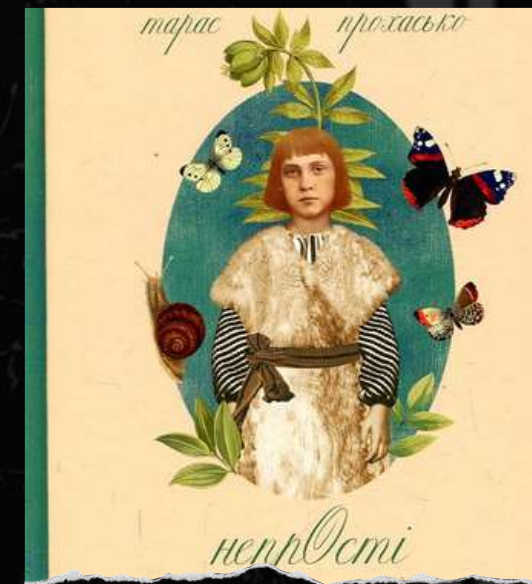
“Український бестіарій”
Видавництво: “Mal'opus”
Рік видання: 2023

“Бог свободи”
Видавництво: “Видавництво
Старого Лева”
Рік видання: 2021

“За такі гріхи бог ще подякує”
Видавництво: “Меридіан
Черновіц”
Рік видання: 2020

“НепрОсті”
Видавництво: “Тетра
Incognita”
Рік видання: 2018

“Скриня. Речі сили”
Видавництво: “Видавництво
Старого Лева”
Рік видання: 2016

НАЧЕРКИ

“Переселенство”

“Блок-пост”

“Плейер”

“Мародер”

Лицьова сторона
обкладинки

Зворотня сторона
обкладинки

“Пошуковик”

“Псих”

“Голка”

Пошукові композиційні начерки до розворотів

ЛАЙН АРТИ

“Переселенство”

“Блок-пост”

“Плейєр”

“Мародер”

Пошкоджені багатоповерхівки,
зворотня сторона обкладинки

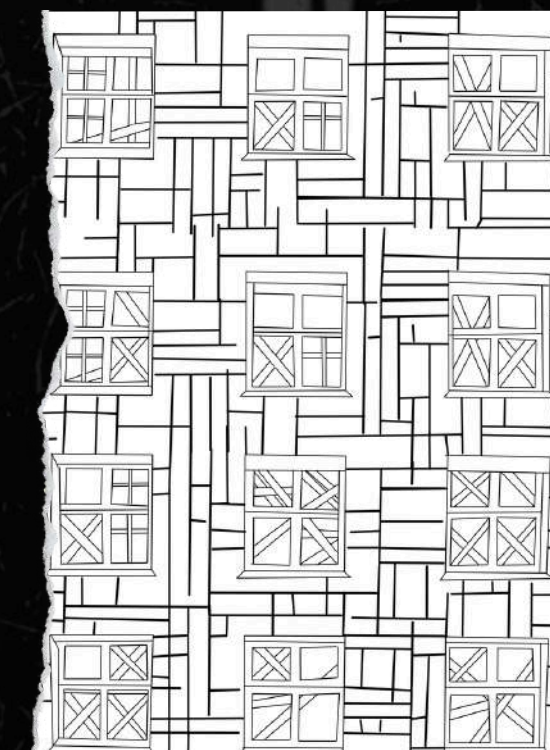
“Пошуковик”

“Псих”

“Голка”

“Форзац”

Начерк діви Марії, лицьова
сторона обкладинки

ШРИФТОВЕ РІШЕННЯ

Zantiqa

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Єе Жж Зз Ии Іі Її Йй Кк Лл Мм Нн Оо
Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Ъь Юю Яя
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

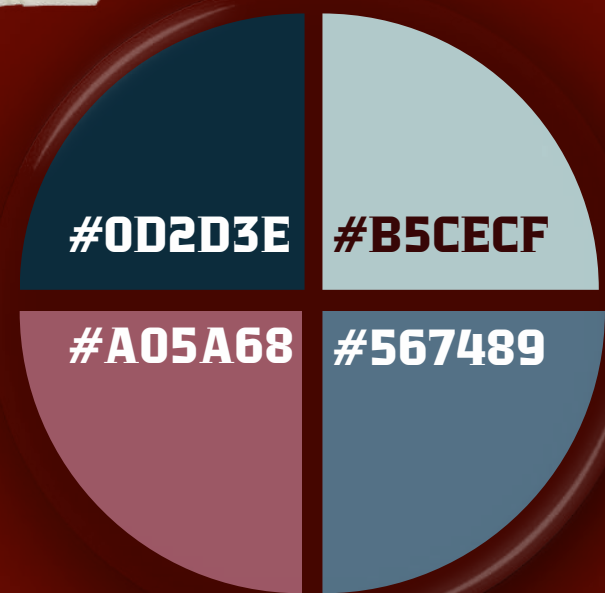
Sloop Script Pro

*Aa Bb Cc Dd Ee Ee Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9*

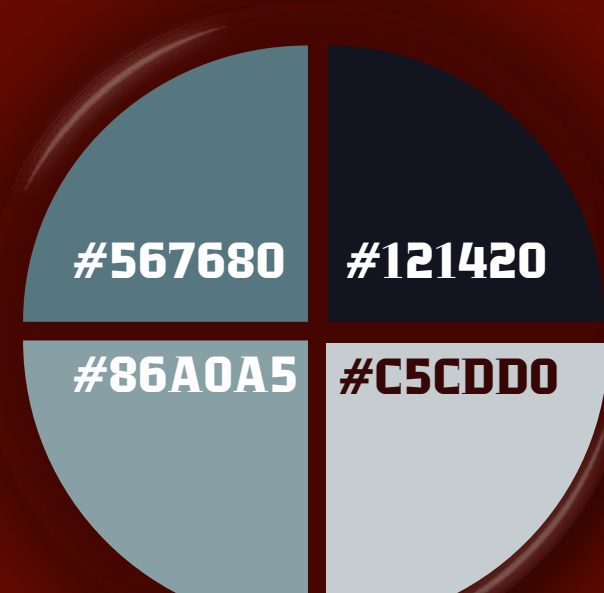
Marta

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Єе Жж Зз Ии Іі Її Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс
Тт Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Ъь Юю Яя
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

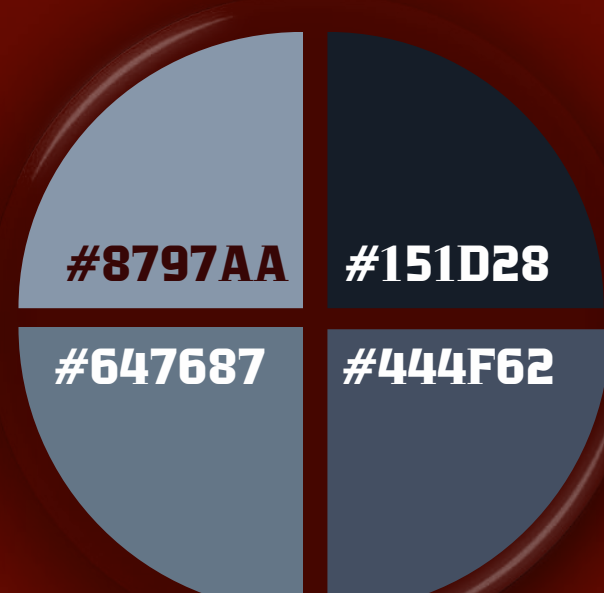
КОЛІРНЕ РІШЕННЯ

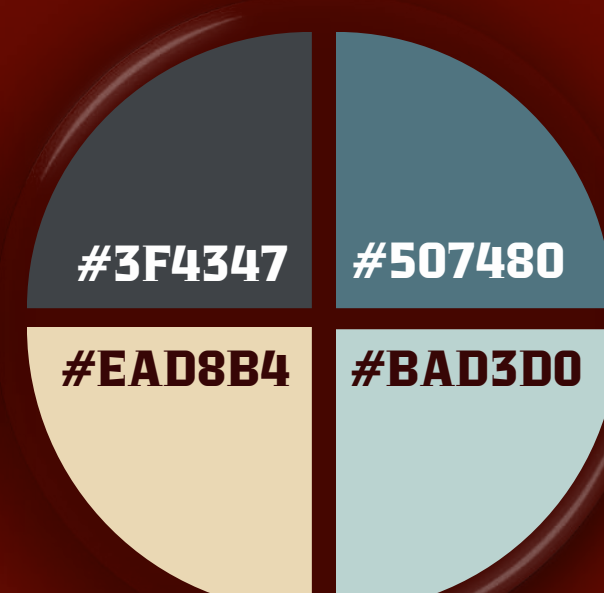
Розворот з тематикою переселенства

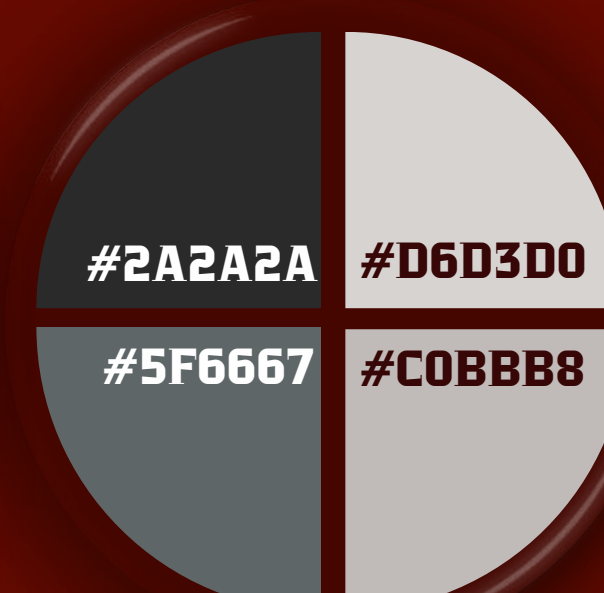
Розворот з "Голкою". Блок-пост

Розворот з "Плейером"

Розворот з "Мародером"

Розворот з "Психом"

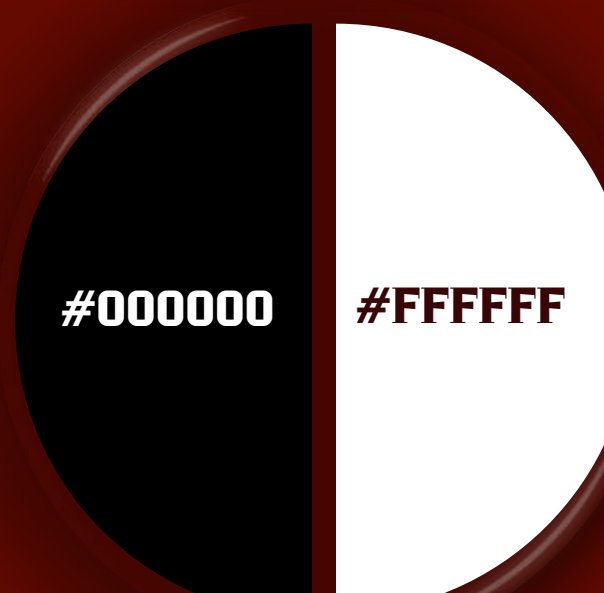
Розворот з "Пошуковиком"

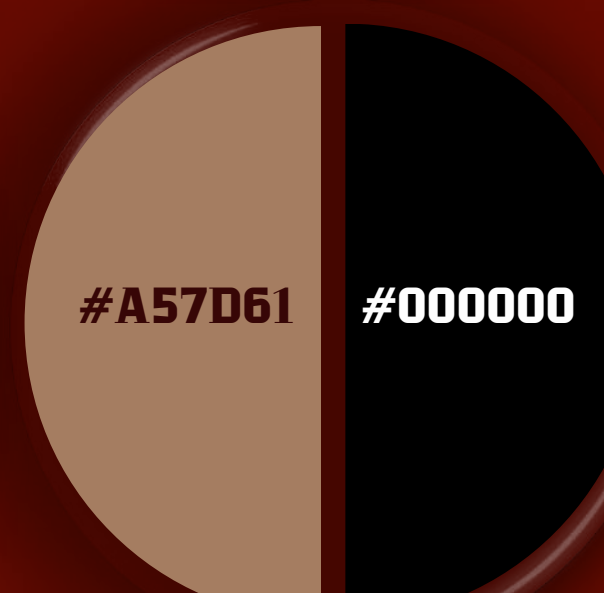
Розворот з "Голкою". Солдат

Форзац

Суперобкладинка

Обкладинка

КОЛІРНЕ РІШЕННЯ ГЕРОЇВ ТА КОНЦЕПТ

Візуальний образ окупанта з розвороту "Голка". Блок-пост

Два брати з розвороту "Псих"

Сестра загиблого з "Пошуковику"

Навушники

Плейер

Образ старого з розвороту "Мародер"

Гітара загиблого брата

Люди, які тікають від війни

Герой Саша з розвороту "Плейер"

Герой солдат з розвороту "Голка"

Загублена валіза

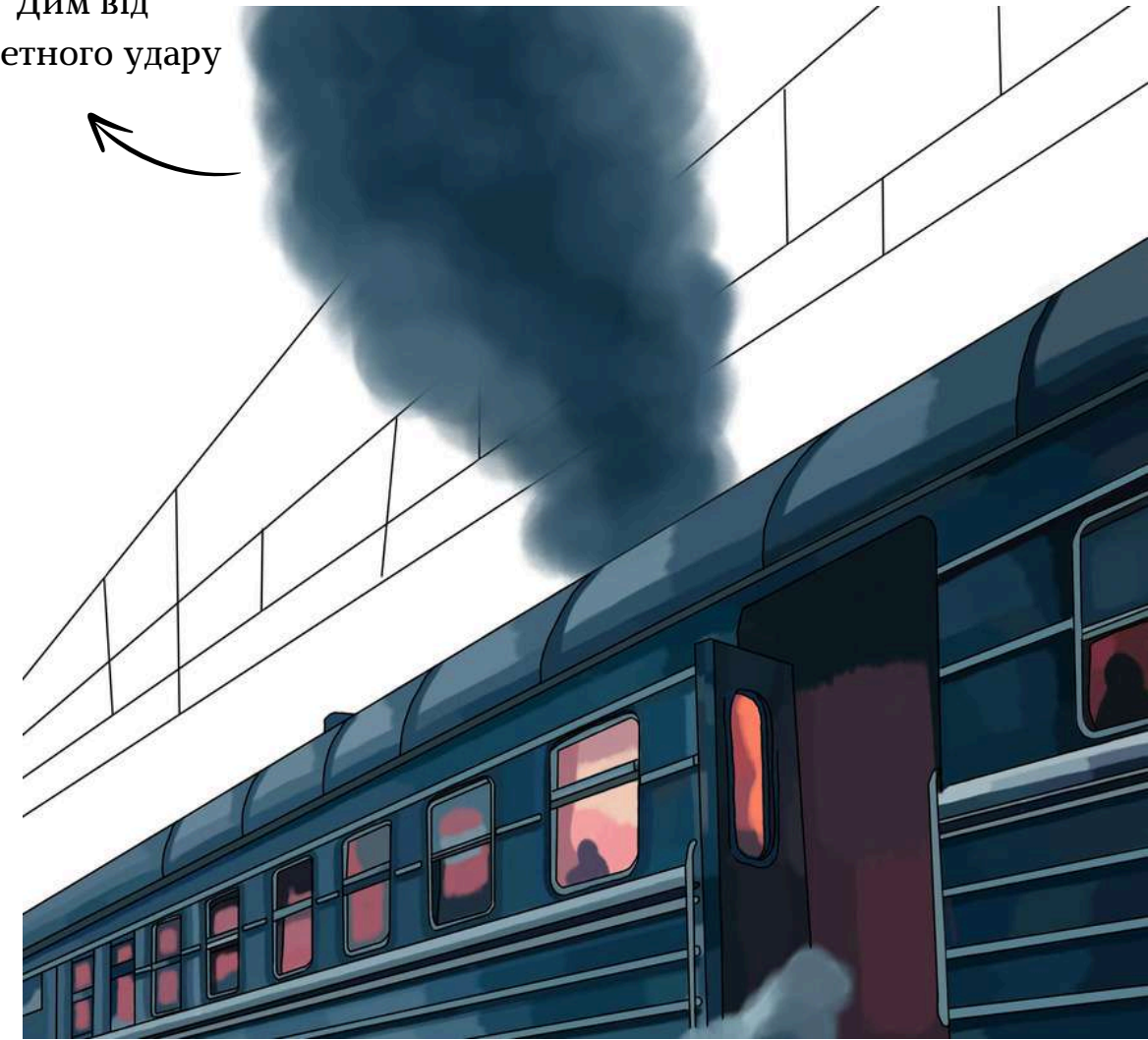
Переселенці

КОЛІРНЕ РІШЕННЯ ВІЗУАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

Палаючі багатоповерхівки з Плейеру

Дим від ракетного удару

Потяг з розвороту про переселенство

Каміння з травою та блокпост з електричним струмом

Інтернат для психічно хворих з розвороту Псих

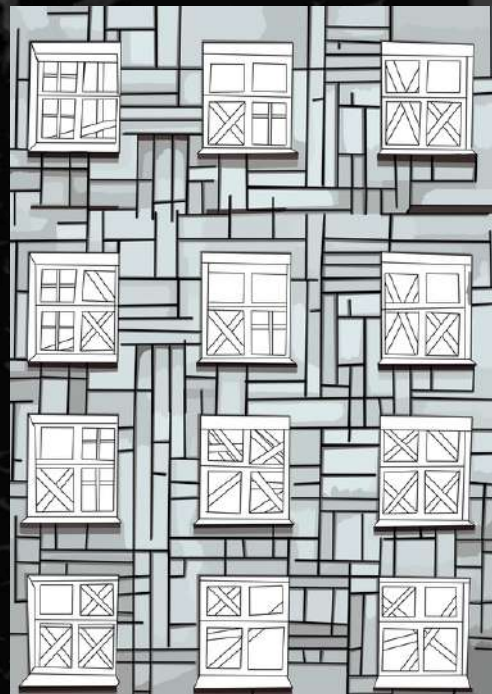
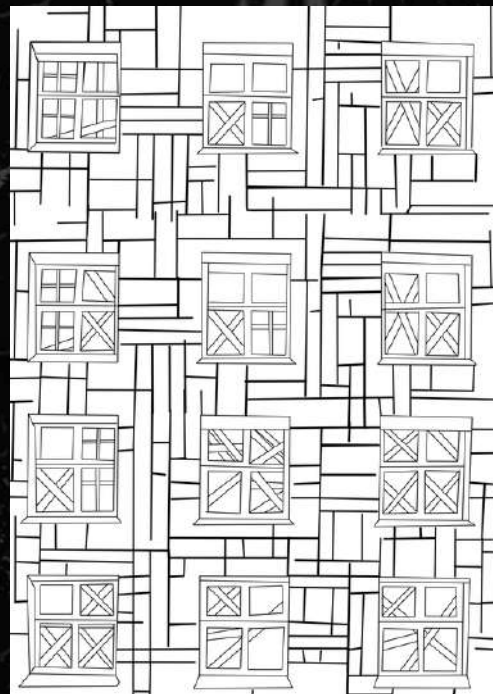
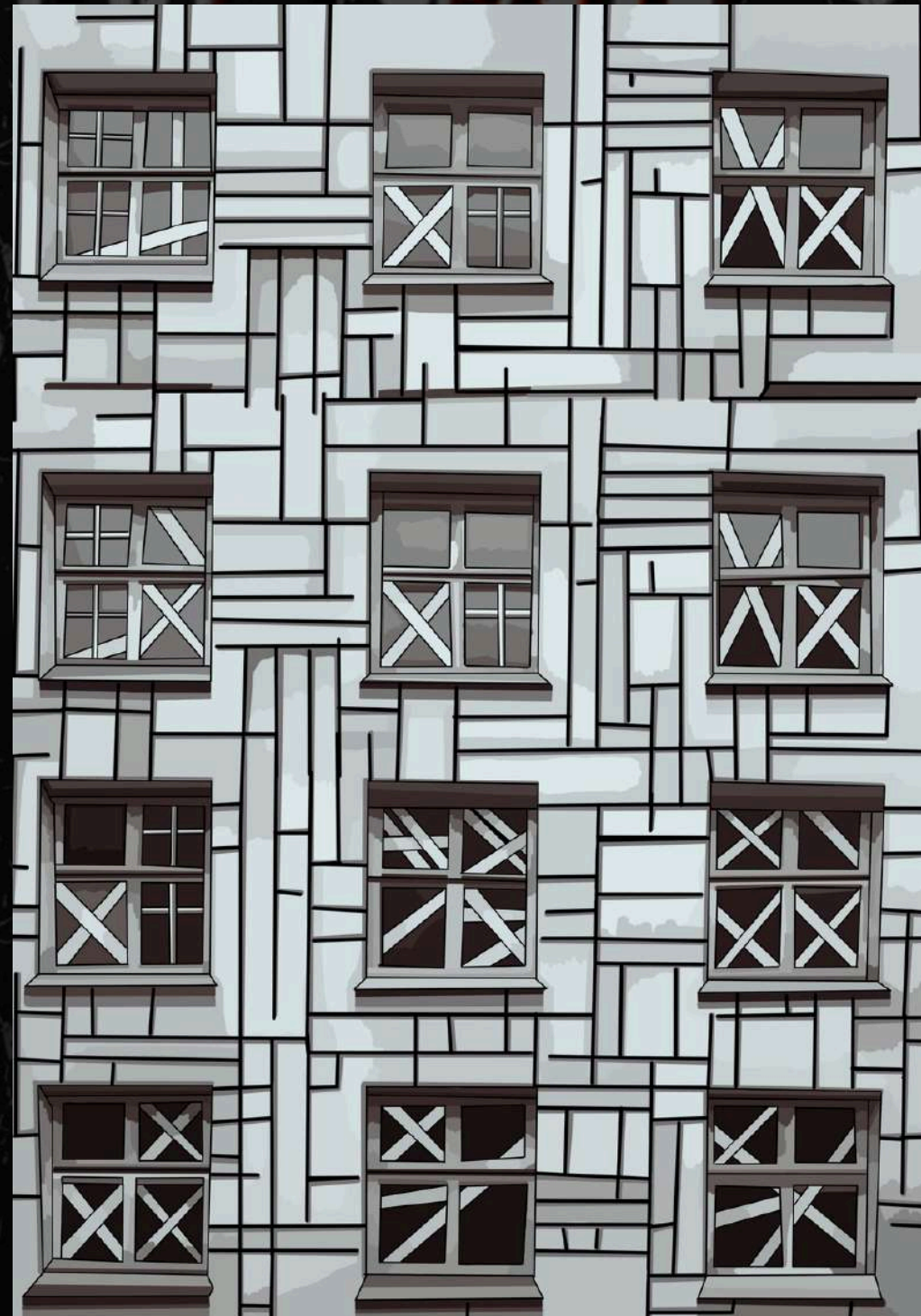
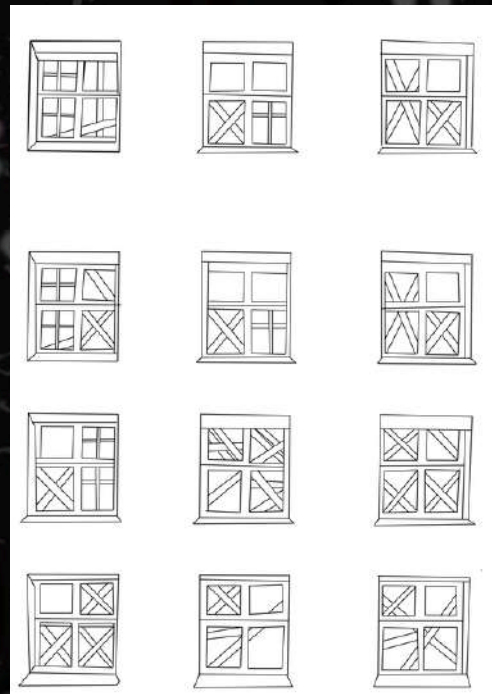
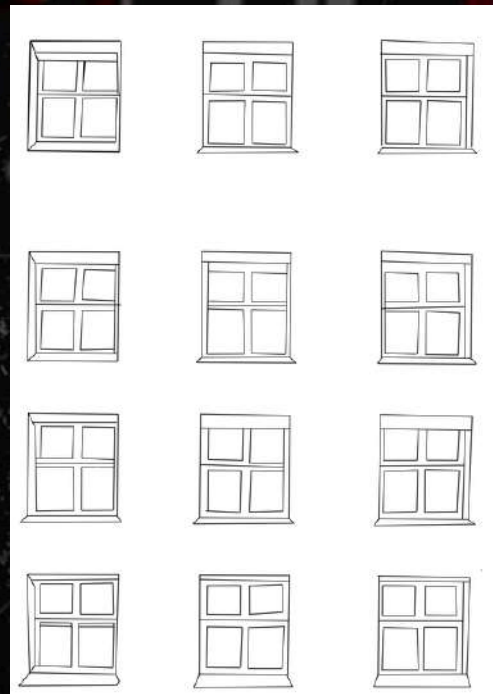
Заледеніння трамвайних вікон для розвороту Мародер

Окоп та бойова техніка з розвороту Голка. Солдат

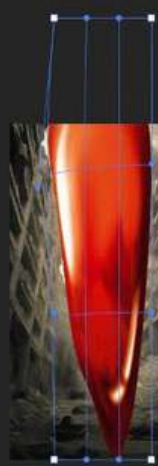
ФОРЗАЦ, АРТБУКУ

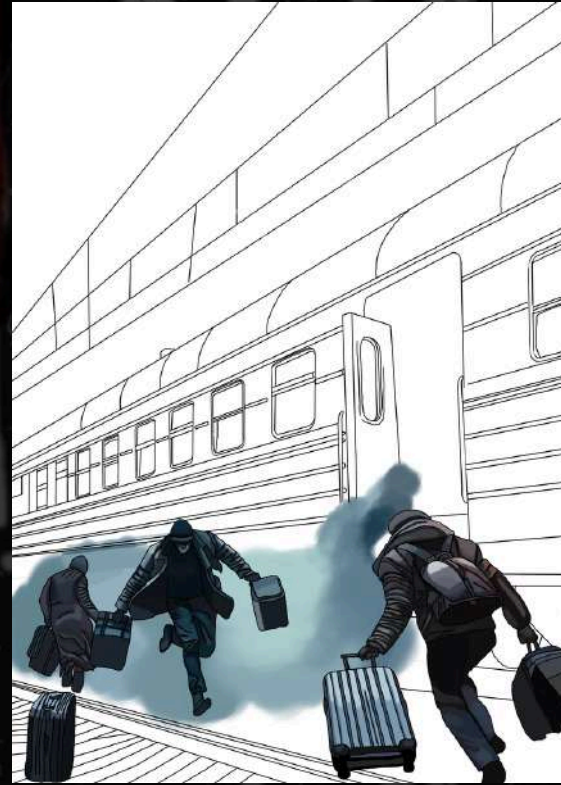
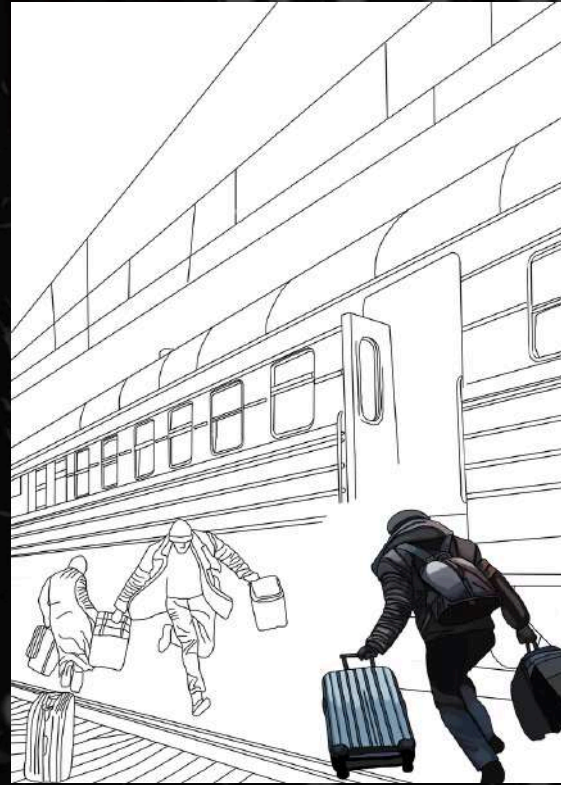
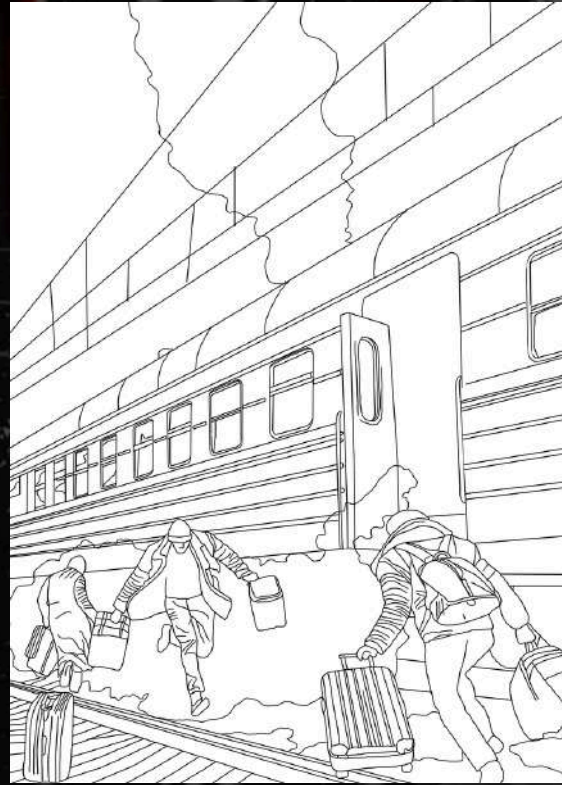
СУПЕРОБКЛАДИНКА АРТБУКУ

ОБКЛАДИНКА АРТБУКУ

РОЗВОРОТ З ТЕМАТИКОЮ ПЕРЕСЕЛЕНСТВА

НАШІ ДІТИ, МАРІЄ, РОСТУТЬ, НІБИ ТРАВА...

Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава:
чорні робочі долони, стрижена голова,
зранку стоять на зупинках, неприкаяні, як пірати –
тимчасова адреса, країна напівжива.

Мають свої страхи, шанують свій закон,
не потребують зміни, сміються із заборони.
Які можуть бути зміни в тому, чого не існує,
і які заборони можуть бути під час похорон?

А ось твій, Маріє, син говорить дивні слова,
бачить різні знамення, чинить різні дива,
стверджує нам уперто, що сила в любові,
так ніби саме з любові росте трава.

Говорить, що жодні закони не мають ваги,
що всі наші страхи примарні, наче сніги,
що вороги між нас лише тоді й виникають,
коли ми самі поводимося, як вороги.
Наше місто було з каменю та заліза.

У кожного з нас тепер у руці дорожня валіза,
У кожній валізі пошта, зібраний під прищипом.
Тепер навіть у наших снах пахне горіллям.
Жінки в нашому місті були дивні й безтурботні,
Іхні пальці вночі торкались безодні.
Дверсела в місті були глибокі, наче жнипи.
Церкви були просторі. Ми їх самі спалили.

НАШІ ДІТИ, МАРІЄ, РОСТУТЬ, НІБИ ТРАВА...

Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава:
чорні робочі долони, стрижена голова,
зранку стоять на зупинках, неприкаяні, як пірати –
тимчасова адреса, країна напівжива.

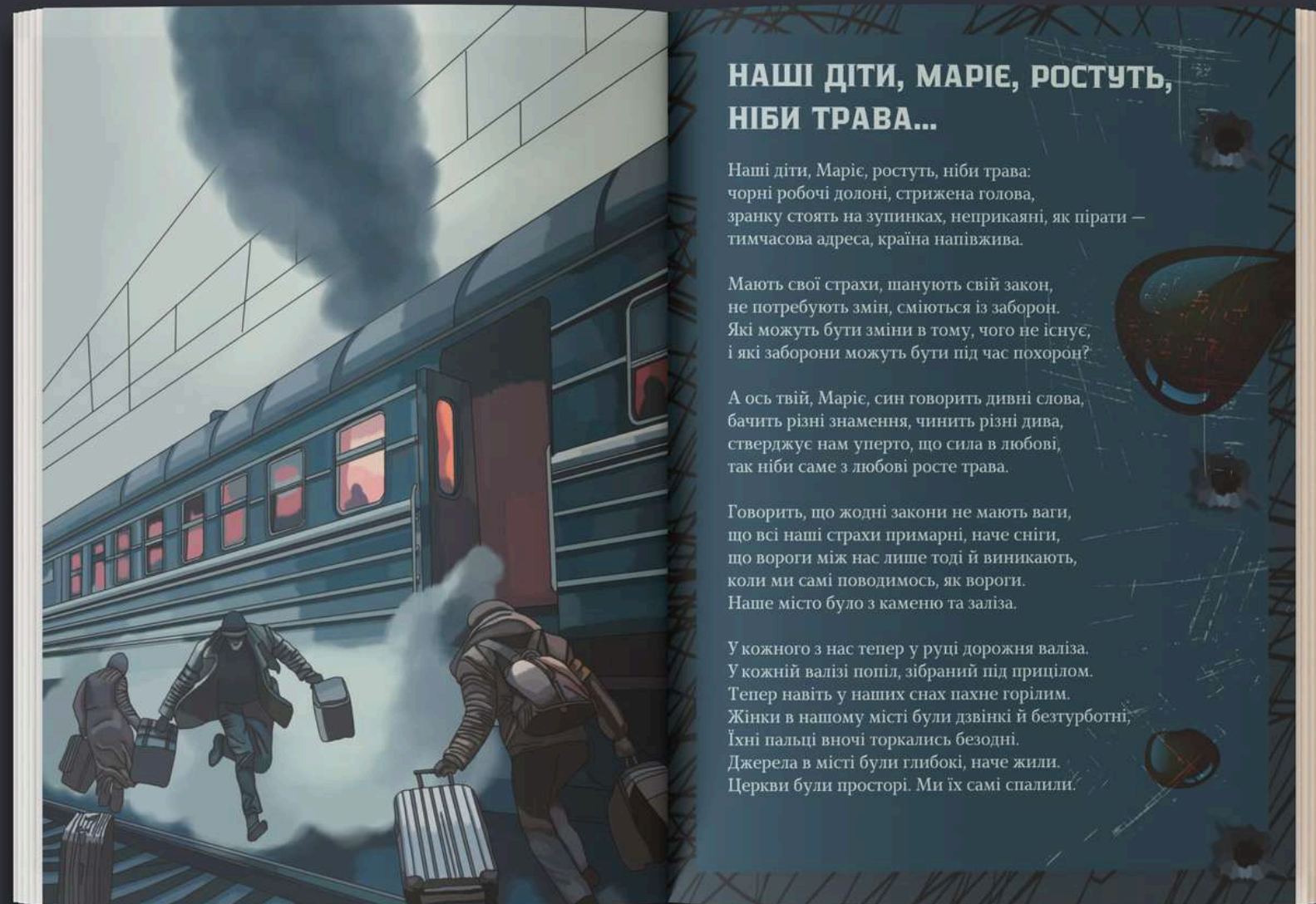
Мають свої страхи, шанують свій закон,
не потребують зміни, сміються із заборони.
Які можуть бути зміни в тому, чого не існує,
і які заборони можуть бути під час похорон?

А ось твій, Маріє, син говорить дивні слова,
бачить різні знамення, чинить різні дива,
стверджує нам уперто, що сила в любові,
так ніби саме з любові росте трава.

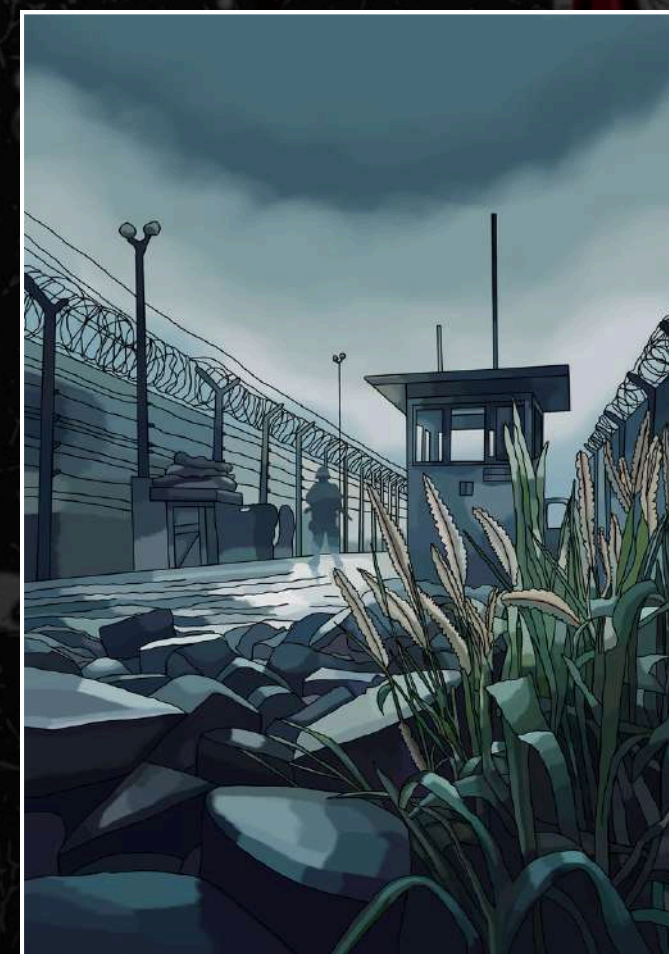
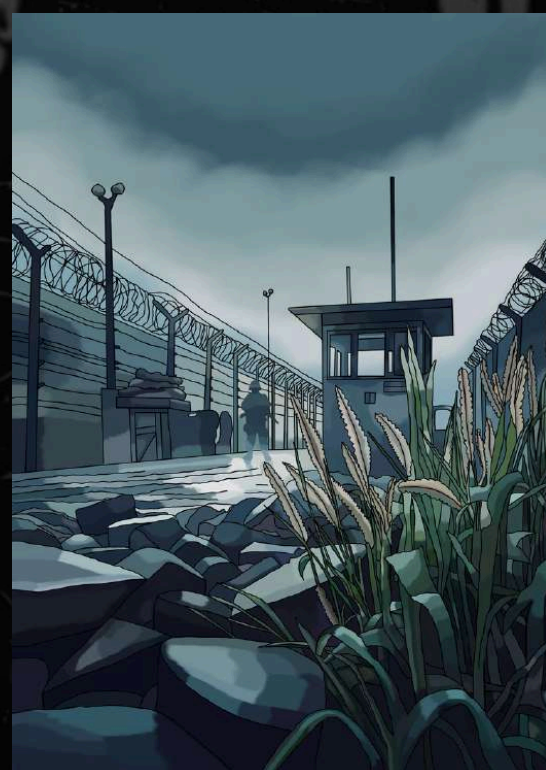
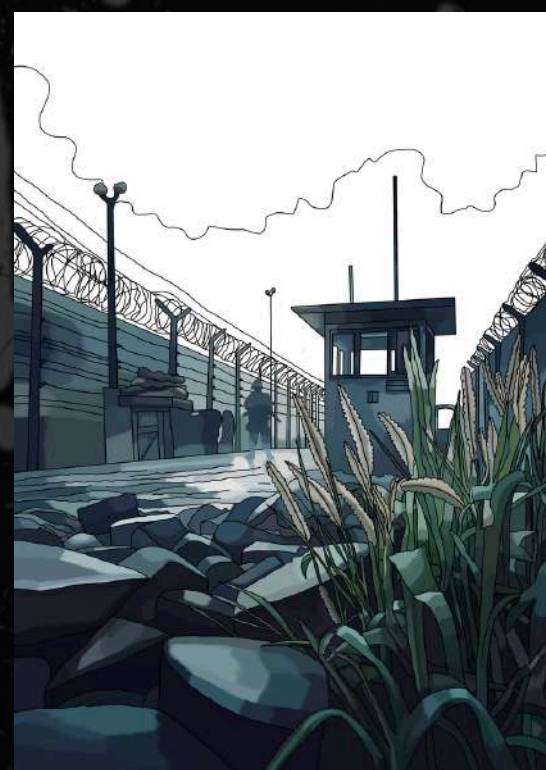
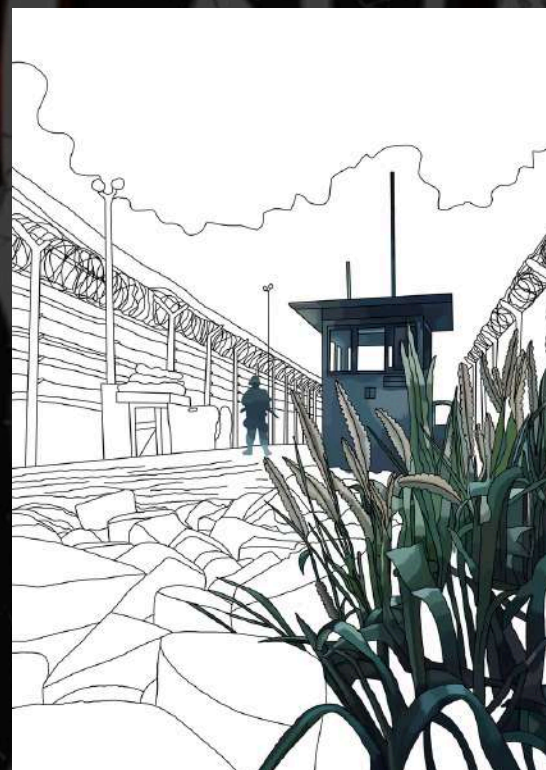
Говорить, що жодні закони не мають ваги,
що всі наші страхи примарні, наче сніги,
що вороги між нас лише тоді й виникають,
коли ми самі поводимося, як вороги.
Наше місто було з каменю та заліза.

У кожного з нас тепер у руці дорожня валіза,
У кожній валізі пошта, зібраний під прищипом.
Тепер навіть у наших снах пахне горіллям.
Жінки в нашому місті були дивні й безтурботні,
Іхні пальці вночі торкались безодні.
Дверсела в місті були глибокі, наче жнипи.
Церкви були просторі. Ми їх самі спалили.

РОЗВОРОТ З ТЕМАТИКОЮ ПЕРЕСЕЛЕНСТВА

РОЗВОРОТ З “ГОЛКОЮ”, БЛОК-ПОСТ

ГОЛКА

Антон, тридцять два роки,
в статусі було вказано, що живе з батьками.
Православний, хоча до церкви не ходив,
закінчив університет, іноземна — англійська.

Працював татувальником, мав свій почерк,
якщо можна так сказати.
Через його вміді руки й гостру голку
пройшов не один натовп місцевих.

Хтось розповів, що його підстрелили на блок-посту,
вранці, зі зброєю в руках, якось випадково —
ніхто нічого не встиг зрозуміти.

Поховали в спільній могилі — їх там усіх так і ховали.
Особисті речі передали батькам.
Статус так ніхто й не правив.

Приїде час — і яка-небудь наволоч
обов'язково буде писати про не героїчні вірші.
Приїде час — і яка-небудь наволоч
скаже, що про це взагалі не треба писати.

ГОЛКА

Антон, тридцять два роки,
в статусі було вказано, що живе з батьками.
Православний, хоча до церкви не ходив,
закінчив університет, іноземна — англійська.

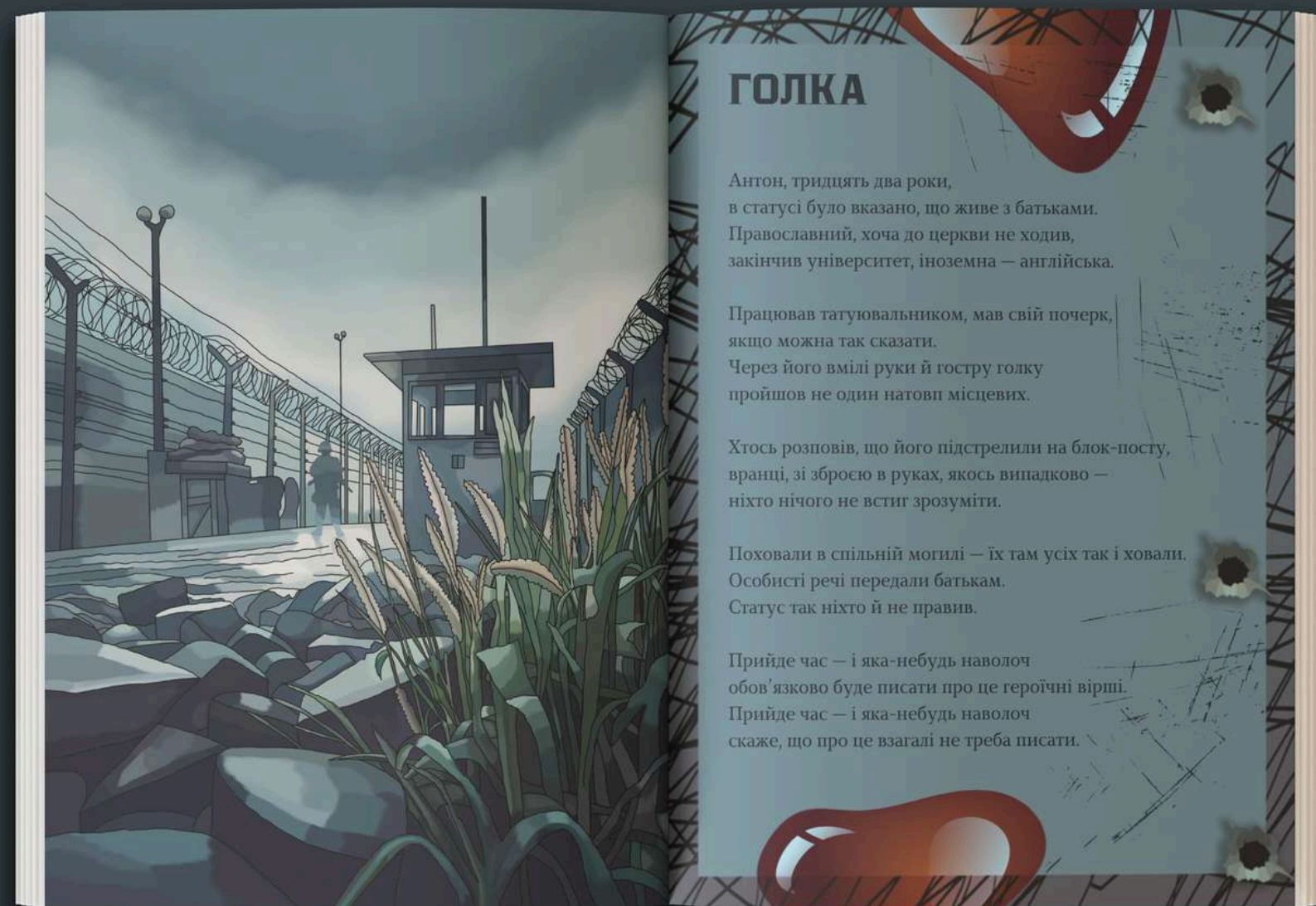
Працював татувальником, мав свій почерк,
якщо можна так сказати.
Через його вміді руки й гостру голку
пройшов не один натовп місцевих.

Хтось розповів, що його підстрелили на блок-посту,
вранці, зі зброєю в руках, якось випадково —
ніхто нічого не встиг зрозуміти.

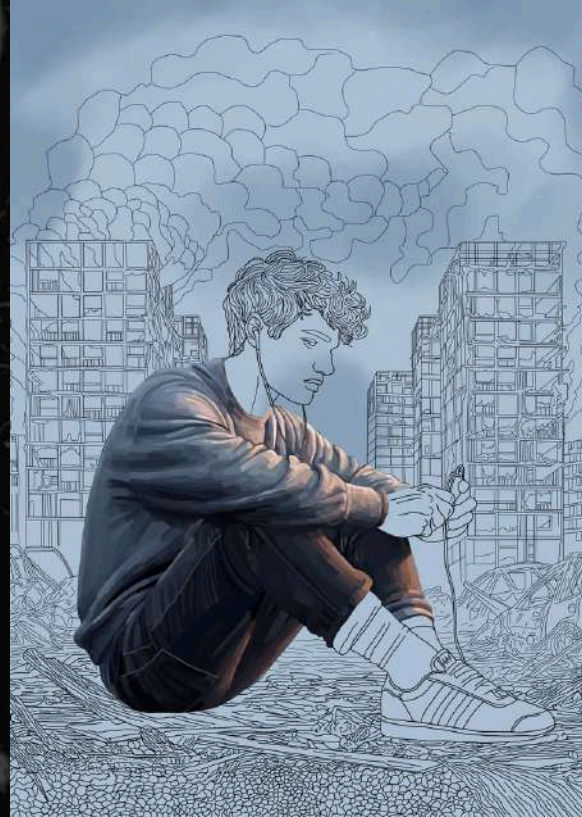
Поховали в спільній могилі — їх там усіх так і ховали.
Особисті речі передали батькам.
Статус так ніхто й не правив.

Приїде час — і яка-небудь наволоч
обов'язково буде писати про не героїчні вірші.
Приїде час — і яка-небудь наволоч
скаже, що про це взагалі не треба писати.

РОЗВОРОТ З “ГОЛКОЮ”, БЛОК-ПОСТ

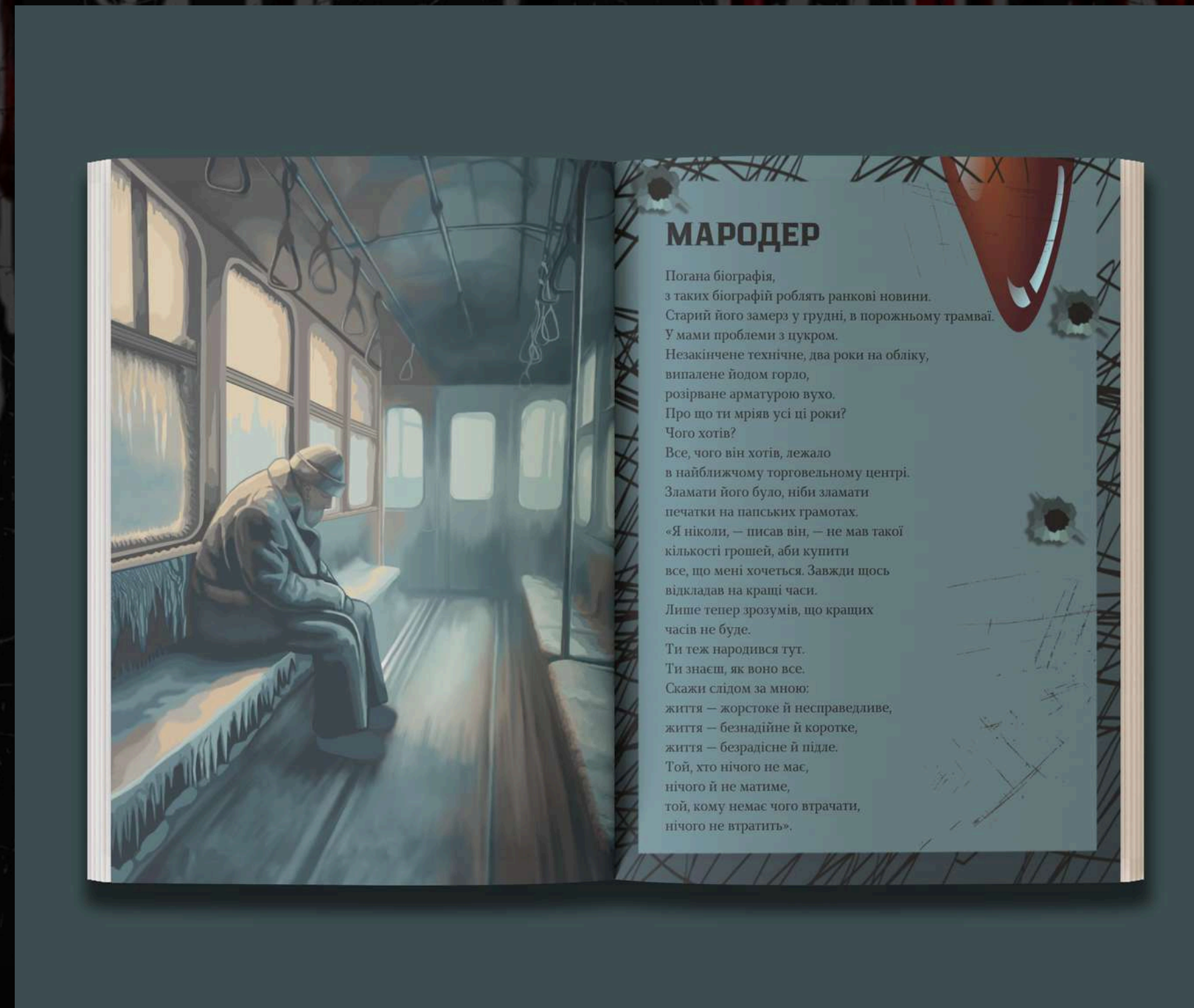
РОЗВОРОТ З “ПЛЕЙЕРОМ”

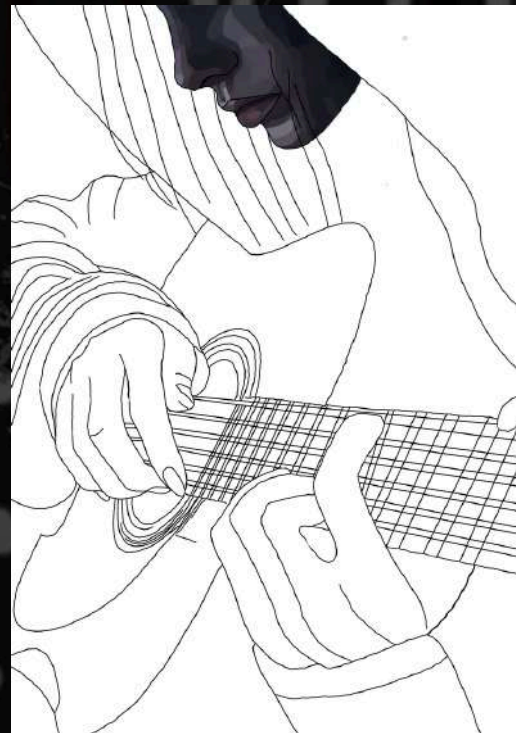
Плейер

Саша, тихий п'яниця, езотерик, поет.
Ціле літо просидів у місті.
Коли почались обстріли — здивувався,
став дивитися новини, потім кинув.
Ходить містом, не вимикаючи плейера,
слухає різних динозаврів,
натикається на спалені машини,
на розірвані тіла.
Нам залишаться від цілої історії,
від світу, в якому ми жили,
слова та музика кількох геніальних
чоловіків, що марно намагалися нас
усіх застерегти, намагалися щось пояснити,
але нічого не пояснили, нікого не врятували,
лежать на цвинтарях,
і з їхніх геніальних грудних кліток
ростуть тепер квіти й трава.
Більше не лишилось нічого —
лише музика, лише спів, лише голос,
що примушує любити.
Можна ніколи не обривати цю музику.
Слухати космос, заплющивши очі.
Думати про китів у нічному океані.
Більше нічого не чути.
Більше нічого не бачити.
Більше нічого не відчувати.
Окрім запаху, звісно.
Окрім трупного запаху.

РОЗВОРОТ З “МАРОДЕРОМ”

РОЗВОРОТ З ГЕРОЇНЕЮ З “ПОШУКОВИКУ”

ПОШУКОВИК

Довго її розшукував. Номер вона змінила, з міста втекла, соціальними мережами не користувалась. Через знайомих знайти не вдалося, через церкву теж.

А потім сама написала: про справи, про переїзд, про нові обставини, про звикання. Розповіла про брата, думаю, заради цього й писала — щоби розповісти про брата, про його смерть.

Мабуть, зверталась із цим не лише до мене, у кожному разі — не до мене першого. Надто вже спокійно писала. Їх накрили, писала, всіх разом, одним залпом. Потім наші повернулись, хотіли забрати загиблих. Вірніше — те, що від них лишилось. Найтяжче було з ногами. В кожного має бути по дві ноги. Вони їх так і складали — щоби в кожного було по дві ноги, бажано — одного розміру.

Брат займався музикою. Мав хорошу гітару. В нього її постійно позичали. Ось що з нею тепер робити? — питала вона. — Я брала, пробувала грати, порізала палець з незвички. Дуже боліло. Досі не заживає.

ПОШУКОВИК

Довго її розшукував. Номер вона змінила, з міста втекла, соціальними мережами не користувалась. Через знайомих знайти не вдалося, через церкву теж.

А потім сама написала: про справи, про переїзд, про нові обставини, про звикання. Розповіла про брата, думаю, заради цього й писала — щоби розповісти про брата, про його смерть.

Мабуть, зверталась із цим не лише до мене, у кожному разі — не до мене першого. Надто вже спокійно писала. Їх накрили, писала, всіх разом, одним залпом. Потім наші повернулись, хотіли забрати загиблих. Вірніше — те, що від них лишилось. Найтяжче було з ногами. В кожного має бути по дві ноги. Вони їх так і складали — щоби в кожного було по дві ноги, бажано — одного розміру.

Брат займався музикою. Мав хорошу гітару. В нього її постійно позичали. Ось що з нею тепер робити? — питала вона. — Я брала, пробувала грати, порізала палець з незвички. Дуже боліло. Досі не заживає.

ПОШУКОВИК

Довго її розшукував. Номер вона змінила, з міста втекла, соціальними мережами не користувалась. Через знайомих знайти не вдалося, через церкву теж.

А потім сама написала: про справи, про переїзд, про нові обставини, про звикання. Розповіла про брата, думаю, заради цього й писала — щоби розповісти про брата, про його смерть.

Мабуть, зверталась із цим не лише до мене, у кожному разі — не до мене першого. Надто вже спокійно писала. Їх накрили, писала, всіх разом, одним залпом. Потім наші повернулись, хотіли забрати загиблих. Вірніше — те, що від них лишилось. Найтяжче було з ногами. В кожного має бути по дві ноги. Вони їх так і складали — щоби в кожного було по дві ноги, бажано — одного розміру.

Брат займався музикою. Мав хорошу гітару. В нього її постійно позичали. Ось що з нею тепер робити? — питала вона. — Я брала, пробувала грати, порізала палець з незвички. Дуже боліло. Досі не заживає.

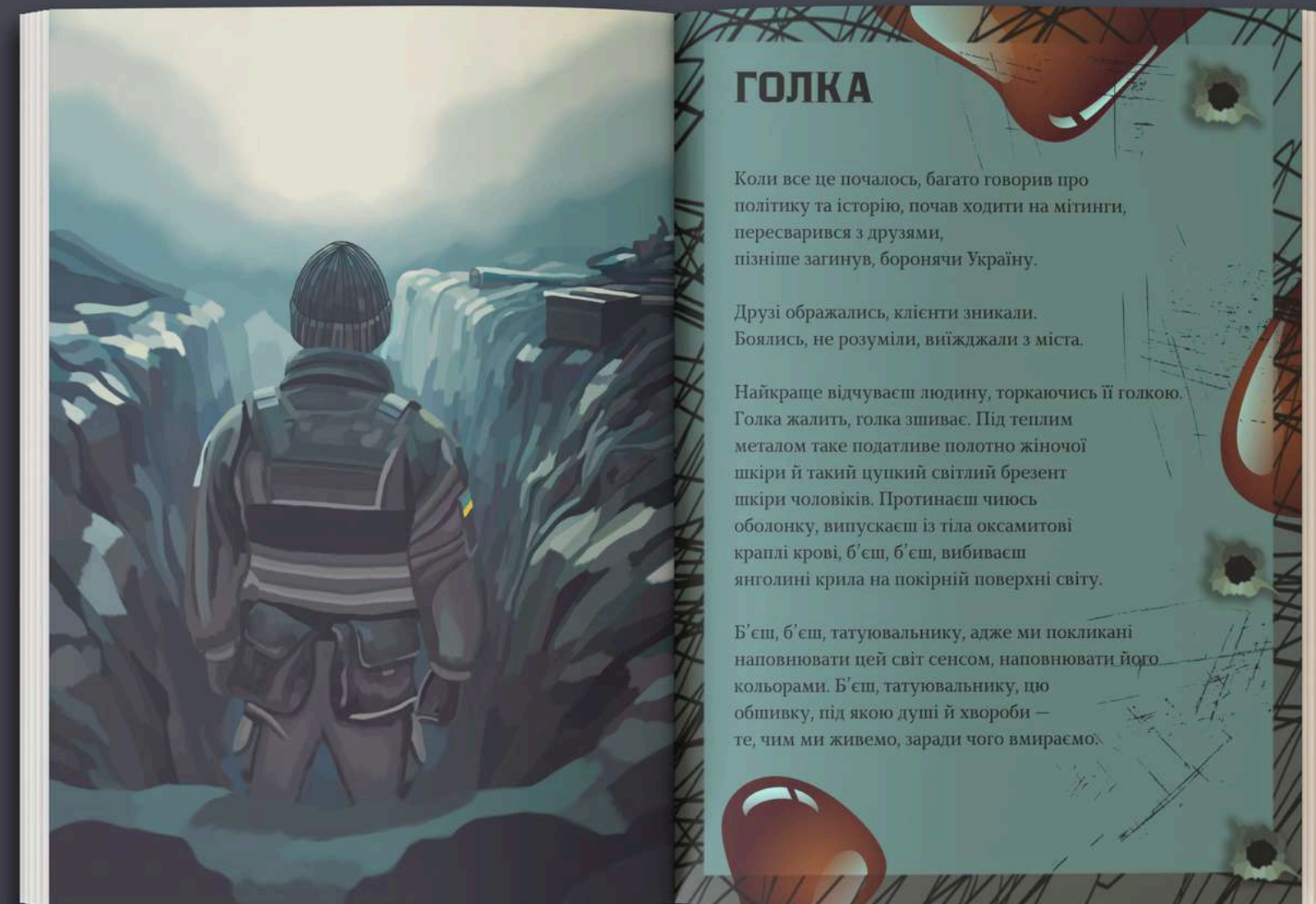
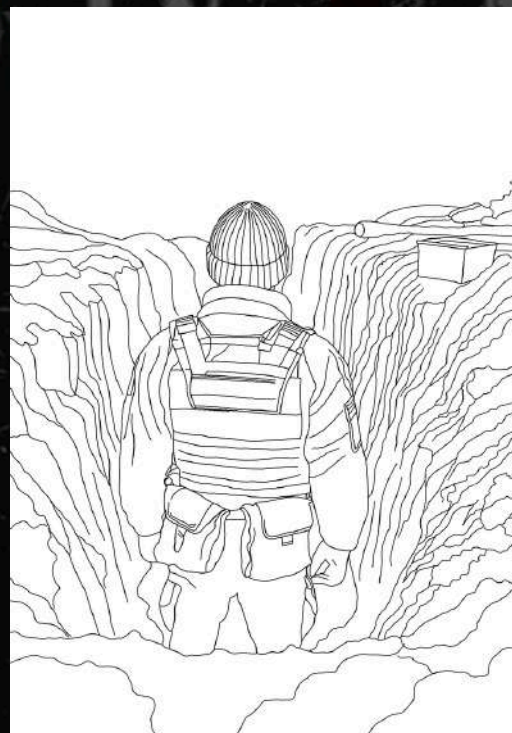
РОЗВОРОТ З ПОЕЗІЄЮ “ПСИХ”

ПСИХ

Міста шкода, — говорить він. — Знищать його.
Як Содом і Гоморру, — додас.
Його брат лежить в інтернаті для психічно хворих.
Кілька днів тому інтернат захопили.
Поставили міномети на подвір'ї.
Він провідус брата. Сидять на лавочці, під яблуневим
гіллям. Зовні подібні — обоє в спортивних костюмах,
обоє коротко стрижені. Лише в одного в руках
мобільний телефон. Хоча зв'язку в місті все одно немає.
Автоматники не звертають на них уваги.
Вони теж на них не звертають.
В дитинстві він брата соромився, ніколи не говорив
про нього, ніколи не брав із собою. Знаєш,
як це — коли в твоїй родині псих? Тато нормальний,
мама нормальна, ти теж нормальний, але є
один псих. Справжній псих. Псих. У твоїй родині.
А значить, і на тебе теж падає підозра.
Коли підріс, просто перестав звертати на брата увагу.
Ніби його й не було. Так буває, коли йдеш вулицею
і помічаш боковим зором щось неприємне,
щось таке, що викликає страх і відразу, наприклад,
розірвану тварину, але знаєш:
якщо туди не дивитись, то ніби нічого й немає,
ніби все гаразд.
Ось так і тепер: сидять разом, мовчать,
і ніхто на них не звертає увагу. Ніби їх
і немає. Хіба мало їх тут лишилось —
тих, хто так і не вибрався,
тих, хто лежить на узбіччі,
ніби розірвана тварина.
Керівництво інтернату давно розбіглося.
За хворими доглядають кілька прибиральниць.
Старі жінки, які пропрацювали
тут ціле своє життя. Шестеро чи семеро.
Не так і мало для міста-мільйонника.

РОЗВОРОТ З “ГОЛКОЮ”, СОЛДАТ

ГОЛКА

Коли все це почалось, багато говорив про політику та історію, почав ходити на мітинги, пересварився з друзями, пізніше загинув, боронячи Україну.

Друзі ображались, клієнти зникали. Боялись, не розуміли, виїжджали з міста.

Найкраще відчуваєш людину, торкаючись її голкою. Голка жалить, голка зшиває. Під теплим металом таке податливе полотно жіночої шкіри й такий цупкий світлий брезент шкіри чоловіків. Протинаєш чинось оболонку, випускаєш із тіла оксамитові краплі крові, б'єш, б'єш, вибиваєш янголіні крила на покірній поверхні світу.

Б'єш, б'єш, татуювальнику, адже ми покликані наповнювати цей світ сенсом, наповнювати його кольорами. Б'єш, татуювальнику, що обшивку, під якою душі й хвороби — те, чим ми живемо, заради чого вмираємо.

ВИСНОВОК

Під час кваліфікаційної роботи було охоплено всі ключові етапи створення артбуку, від початкового аналізу до фінального втілення творчого задуму в готове артбукове видання на основі віршів Сергія Жадана “Життя Марії”.

Артбук може стати цінним доповненням до збірки, надаючи нове візуальне прочитання віршів і глибше розуміння їх змісту та значення.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!